

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Dubium III. Quomodo Matrimonium invalidum sit revalidandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

detur contraria, sed vel supponitur, quod mulier illa respectu primi tantum mariti fuit ob arstitudinem perpetuo impotens, vel dicendum, quod Ecclesia ex causis tum dispensarit in Matrimonio rato, secundum dicta à n. 414.

Q. 104. *Quam pœnam incurrat, qui contrahit sciens se habere impedimentum dirimens.* R. §. 1. De hoc ita statuitur *Clement. unica De consanguin.* Eos, qui scienter in gradibus consanguinitatis vel affinitatis constitutione canonicâ interdictis, aut cum Monialibus contrahere matrimonialiter non verentur, nec non Religiosos & Moniales & Clericos in sacris Ordinibus constitutos Matrimonia contrahentes. . . . excommunicatio- nis sententiâ ipso facto decernimus subjacere. Et præcipitur locorum Ordinariis, ut tales denuncient, & donec satisfecerint, vitari curent. Ea tamen pœna, cum sit odiosa, non extenditur ad alia impedimenta præter expressa, uti cum aliis notant *Pont. Spor. Avers. q. 7. l. 5. Krim. n. 1239. & 1138.* incurritur autem pœna, quam vis Matrimonium non consummetur.

§. 2. Qui sic contraxit bonâ fide, sed re cognita manet in incestuoso vel sacrilego usu talis Matrimonii, non incurrit eam pœnam, quia imponitur contrahenti, & extendenda non est, *Krim. n. 1241.*

DUBIUM III.

809.

Quomodo Matrimonium invalidum sit revalidandum.

RESP. I. Si fuit invalidum propter consensum fictum, vel metu extortum, sive ex una sive ex utraque parte, potest revalidari per quodcunque signum veri & novi consensûs; quia si altera tantum pars fictè contraxit, con-

LI 3

sen-

consensus unius partis habitualiter permanfit, et
ergo accedente alterius consensu revalidatur,
Sanch. l. 2. d. 32. n. 9. Con. d. 24. dub. 10. n. 89. Nav. Fill.
Bon. &c. Unde resolves,

I. Si metus vel defectus consensus fuerit al-
terius tantum partis, curandum est, ut ea sal-
tem novum & liberum consensum eliciat & ex-
ternis signis prodatur: alteri autem parti non o-
portet est declarari, praestari novum consensum
ad valorem Matrimonii, Sanch. n. 10. Kon. Bon. p.
9. V. Meratium, d. 7. f. 15. n. 4.

II. Si uterque fidei vel coacte consenserit, ne-
cessesse est, ut uterque consensum renovet & ver-
bis exprimat, quia cum utriusque consensus
plane nullus fuerit, aequè necesse est renova-
re & declarare, ac si factum nunquam fuisset,
Merat. n. 3.

Resp. II. Si invalidum fuit propter impedi-
mentum consanguinitatis v. g. vel aliud simile
occultum dirimens, tunc eo per dispensatio-
nem vel aliter sublato, atque ita personis ad
contrahendum habitatis, requiritur novus
utriusque consensus, signo externo expressus &
quidem, ut probabilius docet Sanch. d. 36. ab-
solutus & independens ab antiquo. Ratio, quia
neutrius consensus antiquus fuit legitimus,
cum non caderet in legitimam materiam: Unde
resolves:

Si in tali casu altera pars sit ignara impedi-
menti, vel dubitetur, an sciat, illa suaviter in-
ducenda est ad novum consensum absolute
praestandum, dicendo, v. g. Si mihi non nupsisset,
nonne modo nuberet? vel, Angor scrupulis de Matri-
monii nostri valore, ideoque renovemus consensum.
Quod si fiat, sufficere (praesertim si sequatur
affectu

affectu maritali copula) docet *Quintan. in ap-*
pend. l. 7. d. ult. Quod si autem periculum sit, ne
 pars illud impedimentum ignorans detrectet,
 & scandala gravesque molestia timeantur, lice-
 bit uti sententiã conerariã, quã docet sufficere,
 ut sola pars impedimenti conscia consensum
 renovet, & alteri declaret, *Sanch. lib. 2. d. 26. & lib. 2.*
d. 34. n. 61. Less. lib. 2. c. 17. Kon. d. 24. dub. 10. & Fill. n.
25. Sc. Dian. p. 4. t. 4. R. 49.

Resp. III. Ut Matrimonium invalidum,
 quod coram testibus & Parocho est celebra-
 tum, revalideretur, non opus est denuo coram
 Parocho & testibus iniri, si impedimentum sit
 occultum; secus si sit notum, quia prius Ma-
 trimonium præsumptione Ecclesiæ censetur
 validum, non autem posterius, *Navar. Sanch. l. 2.*
d. 37. Kon. dub. 4. Regim. l. 31. n. 183. Fill. n. 93.

A D D E N D A.

Quest. 105. Quid circa hanc revalidationem sit præ-
tere notandum. R. S. 1. Si tantum unus con-
 jugum non fuisset baptizatus, idque certum es-
 set, possunt ab invicem recedere, aut si velint es-
 se conjuges, debent post Baptismum renovare
 consensum, uti si Matrimonium non valuisset
 ex alio certo defectu vel impedimento, nam
 Baptismus prærequiritur ad valorem Sacramen-
 ti, secundum dicta l. 6. p. 1. n. 165; Si dubite-
 tur de Baptismo, tenentur permanere in Matri-
 monio, & sic se habere, uti in alio dubio super-
 veniente, *Comit. Gob. in exper. tr. 2. à n. 464. 674.*
 & colligitur ex dictis à n. 297.

§. 2. *S. Th. in 4. dist. 29. a. 3. q. 2. ad 2. S. Bo-*
nav. ibid. n. 13. Nav. Gutt. Henriq. Rodrig. Dian. Côn.

L 1 4

Bonac.

Bonac. Sanch. & alii cum Busenb. Aversf. q. 3. f. 6. & q. 11. f. 4. Kugler à n. 590. valde probabiliter dicunt, si unus fictè consenserit, sufficere, si hic solus postea eliciat verum consensum etiam internum tantum, quòd De Luca ad Trid. disc. 26. n. 32. affirmat, etiamsi per procuratores contraxissent, quia quamvis in contractibus mutus & onerosis, quando inter consensum unius & alterius intercedit multum temporis, non censetur manere virtualiter consensus primi contrahentis, sed renovari debet, uti cum aliis docet Sanch. l. 2. d. 32. n. 7. rectè tamen excipitur, 12. & 14. cum Lugo in Resp. mor. l. 3. dub. 16. n. 31. Matrimonium & professionem religiosam, cum enim conjux semper tractet alterum ut conjugem, aut Religio ut Religiosum, censetur semper permanere prior consensus. Oppositum etiam probabiliter tenent Scot. Felin. Ledesm. Comit. Engel De divort. §. 1. n. 3. Pont. l. 4. c. 24. Mastr. n. 39. Krim. à n. 530. Castrop. d. 3. p. 7. §. 1. Gob. tr. 9. n. 414. dicentes utrumque debere renovare consensum, quia deceptus non consentiebat, nisi alter etiam seriò consentiret; hinc dato, quòd consensus decepti perseveret moraliter, tamen non videtur posse constituere Matrimonium, quia erat irritus, tum ob rationem datam, tum quia erat acceptatio corporis non traditi, sed tantum fictè oblata: præterea consensus ille decepti fuit cum errore personæ, putavit enim alterum esse habitum, & tamen jure natura ob defectum voluntatis erat inhabilis, ergo talis consensus non constituet unquam Matrimonium, quod enim à principio nullum est, tempore non convalescit; & consequenter oportet erit conjugem certiozem facere de nullitate Ma-

trimonii, ut sic de novo consentiat, aliàs semper censetur in priori tantum consensu, qui invalidus erat, permanere, & ex præsumpto illius valore operari, uti n. 814. dicitur. Atque ita respondisse *Clementem VIII.* testantur *Comit. l. 1. q. 120. & Pont. l. 4. c. 24. & 25. n. 12. Conf.* nam si uterque fictè consensisset, requiretur novus utriusque consensus, uti fateatur *Sanch. n. 11.* ergo similiter in nostro casu. *Nec obstat*, quòd dixi l. 4. n. 31. nempe ut professio religiosa, quæ ex defectu consensus in proficiente, invalida fuerat, revalidetur, sufficere, quòd hic clam jam ponat suum consensum, nam ibidem dedit rationem disparitatis, quia Ecclesia vel Pontifex supplet consensum & acceptionem Ordinis, uti sufficienter colligimus ex *Cap. Significantem, 11. De Regularibus & ex Cap. 1. §. Quòd si. De Regularibus in 6.*, consensum autem & acceptionem alterius contrahentis Matrimonium, nemo potest supplere.

§. 3. *Krimer* à n. 540. putat, si consensus mutuus sit præstitus coram Parocho & testibus, quamvis contrahentes fuerint impediti, v. g. per ignoratam consanguinitatem, hac dispensatâ sine ullo novo consensu convalescere Matrimonium, sicuti si defectu ætatis fuisset invalidum, obtentâ ætate hoc ipso convalesceret, quia priores illi consensus erant tantum extrinsecè invalidi, intrinsecè autem erant veri consensus, quantum est de se, constituentem contractum, factis autem est tales veros consensus existerè habitualiter, uti patet in duobus per procuratores, etiam quando dormiunt, contrahentibus. Oppositum tenendum est, quia consensus illi non erant in se legitimi, sed reipsa irriti, quamvis id

ab extrinseco proveniret, ergo quamvis isti consensus permaneant habitualiter, nunquam constituent Matrimonium: aliud est de consensibus contrahentium per procuratores, hi enim ab initio erant legitimi & validi.

813. §. 4. Si etiam bonâ fide contraxerint cum impedimento, de quo unus tantum eorum resciat, non sufficit, quod hic renover consensus, sed debet etiam alter renovare, quia prior consensus ex parte utriusque fuit nullus, cum esset inter habiles, communis cum *Avers. q. 11. l. 4.* Ex quo patet disparitas quoad primam sententiam n. 811. relatam, nam secundum AA. illos, consensus alterius, qui non finxit, erat legitimus, & respectu personarum habilium, cum nullo impedimento tenerentur, uti supponitur.
814. §. 5. Etiam supposito, quod opus sit ex utraque parte renovari consensus, putant *Krim. l. n. 546. & 2346. Sor. Rodriq. Henriq.* non esse opus, ut præcedat notitia vel suspicio absoluta de nullitate prioris Matrimonii, quia cum persuasione illa, quod fuerit validum, stare potest intentio revalidandi, si fortè ex latente causa fuisset invalidum. E contra *Sanch. Pont. Castrop. d. 2. p. 7. §. 2. n. 3. Gob. in Quin. tr. 5. c. 37. n. 141.* & alii dicunt necesse esse, ut uterque fiat certior de nullitate prioris sui consensus, tum quia in litteris dispensationis additur, ut dicto *conjug. certiorato de nullitate prioris consensus &c. dispenses*; tum maxime, quia, inquit *Paulus Leonis* in praxi ad litteras Pœnitentiariæ p. 2. pag. 251. si v. g. mulier perseverans in ignorantia prioris invaliditatis et novo consentiat, consentit ex errore, vultque tantum firmare, quod putat antè factum esse, atque ita putans se consentire in maritum sic jam antea

antea suum, errat in substantia. Putârunt quidem Nav. & alii satis esse, si alter conjux conscius impedimenti dicat, *suspicio ex aliqua causa te non esse uxorem meam, ideo ob pacem conscientie mee rogo te, ut si, & quantum opus est, denuo nos habeamus pro conjugibus*: sed contrâ est; quia suspicio affert dubietatem tantum, & non tollit ignorantiam nec errorem, neque facit certiozem. Putârunt etiam Caj. Sor. aliique multi cum Sanch. l. 2. d. 36. n. 5. satis esse, si conjux conscius roget, an ita amet se, ut jam consentiat in maritum accipere, sicuti si esset libera, tumque ambo consentiant: sed obstant eadem rationes, ideoque necesse est, ut consensus, qui nunc præbetur, sit independens à priori, unde in rigore non est satis, si adducantur ad hoc, ut dicant; si non esses mea vel meus, jam vellem te habere, sic enim re ipsa tantum dicerent, se esse habituros novum consensum, si sciunt priorem non valuisse; sed requiritur, ut independentem à priore consensu dicant, & ideo te jam volo, quia ad valorem requiritur consensus de præsentem, Pont. Avers. q. 11. s. 4. Ratio reflexa hujus rigoris est, quia hic agitur de valore Sacramenti, & relatæ opiniones Nav. Cajetani, Sanch. Krim. in primis sunt dubiæ tantum probabilitatis, ergo nulla eis accedit certitudo ex dispositione Ecclesiæ: Deinde licet essent certò probabiles, tamen non sunt certæ, & hic agitur de valore consensûs, quem Ecclesia supplere non potest, ergo si istæ sententiæ usurpentur, Sacramentum exponitur periculo nullitatis, ergo praxis earum opinionum damnata est ab Inn. XI. in 1. prop. Ita Cardenas in 2. crisi. diff. 2. à n. 669. Excipiunt Less. v. Matrimonium, cas. 3. Gob. in Exp. t. 10. n. 414. & in Quin. t. 5. c. 37. n. 134. aliique commu-

muniter casum extremæ necessitatis, si v. g. mulier periclitaretur de vita, aut si esset periculum gravissimi mali, inquit *Carden.* n. 681. talis enim necessitas videtur salvare reverentiam Sacramenti, ideóque illam non videtur comprehendere damnatio: Et hoc conforme est dictis l. 6. p. 1. n. 110. imò si plus fieri non possit, putant aliqui AA. cum *Tiburt. Navar* in manud. ad praxim p. 2. c. 3. in tali gravissima necessitate per actum conjugalem, quem petit conjux impedimentum ignorans, cenferi posse revalidari Matrimonium. Sed si hos casus comprehendat damnatio, si ve non, quoad rem ipsam, in his omnibus adhuc contradicit *Avers.* f. 5., quia talis alius modus, aut etiam simplex copula non necessario habet adjunctum novum & absolutum consensum de præsentis. Denique notant rectè *Sanch. Carden.* & alii communiter non esse opus, ut in specie dicatur, quale fuerit impedimentum, sed satis esse dicere aliquid defuisse, aut si conjux impedimenti conscius dicat se consensum non habuisse: consensus enim invalidus re ipsa non fuit consensus, cum fuerit nullus si ve irritus.

815. §. 6. Quamvis contradicant *Gutt. Comar.* l. 1. q. 120. *Lug.* in Resp. mor. l. 6. d. 2. n. 3. *Pont.* l. 6. c. 6. à n. 6. tamen multi docent esse moraliter certum, *Castrop.* d. 3. p. 7. §. 3. n. 2. dicit esse in conscientia securum, *Kugler* n. 891. tutum, quòd Matrimonium coram Parocho & testibus invalidè contractum, vel ob defectum consensu, vel ob aliud impedimentum, postea obtentâ dispensatione impedimenti possit revalidari privatim sine Parocho & testibus, quia Pontifices & Cardinales declarant sic esse faciendum, uti testatur *Carden.* in 2. crisi d. 2. n. 667. sicque etiam præ-

dicat *S. Pœnitentiaria* quando dispensat. Deinde
 certum est *Trid.* ideo requirere Parochum & tes-
 tes, ut vitentur gravia peccata scandali aliâque
 mala nascentia ex clandestinis Matrimoniis,
 quæ certum est non nasci, quando Matrimoni-
 um semel fuit contractum in facie Ecclesiæ, ergo
 certum videtur rationem & finem *Tridentini*
 non extendi ad hunc casum, uti pluribus evin-
 cit *Wex p. 5. tr. 2. contr. 6.* Et ideo etiam ab-
 solutè hanc sententiam tenent ut veram *Nav. Pias.*
Zoif. Laym. & alii apud Wex n. 17. Item *Barb. De*
off. Episc. alleg. 32. n. 157. Less. in Auct. v. Matrimo-
onium, cas. 6. Mastr. n. 45. Pyrrh. Corr. l. 7. c. 7. §.
Matrimonium. Gob. tr. 10. n. 415. Spor. n. 271. Krim.
à n. 536. Kugler à n. 885. & consentit Gorm. De
Sacram. n. 325. pro casu necessitatis. Et cum hæc
sententia sit certò probabilis, uti cum AA. gra-
vissimis tenet Avers. q. 11. f. 5. secundum Regu-
lam datam l. 6. p. 1. à n. 117. & hic n. 40. si fortè
vera non esset, Ecclesia pro tali casu dispensat,
sive supplet assistentiam Parochi & testium. De-
clarationes autem, quas in contrarium afferunt
Adversarii, rectè explicant Avers. supra & Pignat.
tom. 8. consult. 27. Extendunt hæc Cón. d. 24.
dub. 10. Tamb. l. 8. t. 4. c. 7. §. 7. Gob. & alii ad
casum, quo Parochus vel testis scivisset subesse
impedimentum, quia adhuc testari possunt con-
tractum esse externè ininitum secundum præscri-
*ptum *Trid.* nec ad eos spectat testari de valore,*
qui pendet à multis, quæ ipsis sunt incognita,
sic enim rescire non possunt de consensu inter-
no. Sed in hoc probabilius contradicunt Avers.
Kugler n. 884. & alii, quia tum coram facie Ec-
clesiæ non constaret de validitate, sed potiùs de
nullitate talis Matrimonii: Et consequenter
 eri-

etiam, si sit prudens periculum, ne impedimentum aliquando innotescat, quamvis esset notum ex sola confessione sacramentali, deberet cum venia pœnitentis Matrimonium revalidari coram Parocho & testibus, uti tenent *Henriq. Sanch. Rebel. Hurt. Laym. Castrop.* n. 3. *Herric.* d. 5. n. 27. *Kugler*, & certum esse dicit *Sporer* p. 4. c. 2. f. 2. n. 462. deberetque dispensationis renovatique Matrimonii testimonium asservari; postea, si erumpat, conjuges censeantur invalidè contraxisse, & proles in foro externo habeantur illegitimæ. Hinc rectè notat *Avers.* q. 4. f. 6. & *Dicast.* d. 11. n. 99. si impedimentum esset notorium, multò magis debere revalidationem fieri coram Parocho & testibus: Et quamvis *Pignat.* dicat etiam præmittendas esse proclamationes, tamen pro his meritò petenda & concedenda est dispensatio.

816. §. 7. Quando in rescripto dispensationis expressè ponitur, ut inter se publicè & servatâ formâ *Trid.* contrahant; multi tenent, tum saltem esse semper necesse, ut iterum fiat coram Parocho & testibus, quia Pontifex sub ea conditione & modo dispensat: Negant ideo esse necesse *Sanch. Pont. Pyrrh. Corrad. Krim.* n. 539. quia plus non videtur velle Pontifex, quàm ut semel sit factum publicè & juxta formam *Trid.* sive primâ, sive secundâ vice.

817. Q. 106. An Confessarius advertens Matrimonium esse nullum, teneatur statim admonere, ut abstinere ab eius usu. R. Hoc resolutum est hic à n. 540. & etiam l. 6. p. 2. à n. 1758.